

Ruokavirasto

Pvm/Datum/Date

Dnro/Dnr/DNo

14.1.2022

6820/00.00.01.00.00/2021

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite Maa- ja metsätalousministeriön 4.11.2021 päivätty lausuntopyyntö VN/12277/2021

LAUSUNTO LUONNOKSESTA LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt viitekohdassa mainitulla kirjeellään Ruokaviraston lausuntoa luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Ruokavirasto on perehtynyt asiaan ja lausuu seuraavaa.

Ruokavirasto pitää positiivisena, että lakiesityksessä on otettu voimassaolevaan lainsäädäntöön verrattuna laajemmalla tavalla huomioon eläimen hyvinvointi. Lisäksi haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin.

1 LUKU Yleiset säännökset**5 § Määritelmät**

Ruokavirasto huomauttaa, että kohdassa 4 tulisi huomioida Ruokaviraston rooli valvontaviranomaisena myös rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla. Lisäksi viittaus elintarvikelakiin tulisi muuttaa tällä hetkellä voimassa olevan säädöksen mukaiseksi tässä ja myös muualla perusteluissa.

Ruokavirasto katsoo, että kohdan 5 mukainen luonnonvaraisen eläimen määritelmä ei ole yksiselitteinen joidenkin eläinlajien, kuten poron, kanin ja viiriäisen osalta. Ruokavirasto esittää tarkennettavaksi, että liitteen I mukaisella ns. tuotantoeläinten positiivilistalla mainittua eläinlajeja ei pidettäisi luonnonvaraisena eläimenä, paitsi jos kyseessä on luonnonvaraisen eläinlajin tuotantotarhaus.

Kohdan 14 määritelmän mukaan kotieläinpihalla tarkoitetaan sellaista pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan sellaisia nisäkäs- ja lintulajeja, joita saadaan 8 §:n 2 momentin mukaan pitää tuotantoeläimenä, sekä koiria (*Canis familiaris*) ja kissoja (*Felis silvestris catus*). Ruokavirasto esittää tarkennettavaksi, saako kotieläinpihassa pitää sellaisia muita kuin nisäkäs- ja lintulajeihin kuuluvia eläinlajeja, joiden pito tuotantoeläimenä on liitteen I mukaan sallittu, esimerkiksi tuotantoeläimenä kasvatettavia hyönteisiä. Lisäksi Ruokavirasto toivoo tarkennettavaksi, saako kotieläinpihassa pitää koiran ja kissan lisäksi muita lemmikkieläinlajeja, kuten undulaatteja tai akvaariossa tai terraariossa pidettäviä eläinlajeja. Ruokavirasto esittää harkittavaksi, voisiko kotieläinpihan määritellä sellaiseksi pysyväksi laitokseksi, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan muita kuin luonnonvaraisin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä.

2 LUKU Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Yleiset periaatteet

Ruokaviraston mielestä on hyvä, että kissan vapaana ulkoiluun on otettu kantaa pykälän 2 momentin perusteluissa siten, ettei sen katsota sellaisenaan tarkoittavan kissan hylkäämistä. Ruokavirasto katsoo, että asiaa olisi hyvä vielä tarkentaa 20 §:n 2 momentin perusteluissa vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi tehtävissä toimissa siten kuin Korkein hallinto-oikeus on antanut asiasta päätöksen (Dnro 1978/1/19). Päätöksessä todettiin kissojen vapaana ulkoilemisesta, ettei niiden ollut turvallista ulkoilla vapaana, kun asunto sijaitsee junaradan vieressä ja noin 500 metrin päässä moottoritiestä.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Pykälässä on säädetty eläinlajien ja eläinten pitoa koskevista rajoituksista. Pykälän 2 momentin mukaan ne eläinlajit, joita saa pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä näyttelyissä luettelaisiin liitteessä 1.

Liitteen kohdasta 1 on jätetty pois pitkälti toistakymmentä eläinlajia, joita on nykyisin mahdollista pitää, esimerkiksi saksanhirvi, nandu ja myskisorsa. Näiden eläinlajien pito tulevaisuudessa ei siis olisi enää sallittua. Liitteen kohdassa 2 luettelaisiin ne lajit, joita saa pitää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Lakiehdotuksen mukaan kiertäviä matelijanäyttelyjä ei enää jatkossa sallittaisi. Vaikka maassamme on vain yksittäisiä tällaisia elinkeinonharjoittajia, tulisi perusteluissa ilmetä, että toiminnan harjoittaminen jatkossa ei ole enää mahdollista sekä perustelut muutokselle.

Arvioitaessa eläinlajin sopivuutta sallittujen eläinlajien listalle, tulisi ratkaisun perustua tieteelliseen tietoon tai käytännön kokemukseen lajin pidosta. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei nähdäksemme ole tätä arviointia riittävästi perusteltu. Ruokavirasto katsoo, että jos useita nykyisin pidettäviä eläinlajeja ei tulevaisuudessa enää sallittaisi pidettävän, syiden tulisi käydä selkeästi ilmi lakiluonnoksen perusteluissa. Tämä on tärkeää myös lainsäädännön avoimuuden ja toimijoiden yhdenvertaisuuden vuoksi. Jos Ruokaviraston vastustuksesta huolimatta pykälän 9 ehdotus eläinlajilistojen muuttamisesta toteutetaan, tulee näiden pois jätettävien eläinlajien osalta Ruokavirastoon hakemuksia lajien lisäämiseksi positiivilistalle. Tämä lisää osaltaan viraston hallinnollista työmäärää.

Lisäksi Ruokavirasto esittää harkittavaksi, tulisiko selkeyden vuoksi erotella eri listoille sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittavat eläimet. Ruokavirasto myös kysyy, tulisiko lampaan ja naudan pito kiertävissä eläinnäyttelyissä hyväksyä, koska esimerkiksi vuohen pito sallitaan.

9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

Sallittujen eläinlajien listoihin voitaisiin ehdotuksen mukaan lisätä tai niistä voitaisiin poistaa eläinlaji sen pidosta saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön tai käytännön kokemukseen perustuen.

Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi tehdä maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksia eläinlajilistojen muuttamiseksi omasta aloitteestaan tai sille tehtyjen hakemusten perusteella. Ehdotuksia lajien lisäämiseksi tai poistamiseksi listoilta voisivat tehdä esimerkiksi yksittäiset kansalaiset tai muut sidosryhmät, Ruokavirasto ottaisi asian käsittelyyn hakemusasiana ja antaisi hakijalle valituskelpoisen hallintopäätöksen. Tämän mahdollisuuden tarpeen katsotaan ilmeisesti johtuvan EU-tuomioistuimen tuomiossa C-219/07 asetetuista reunaehdoista sallittujen seura- ja harrastuseläinlajien rajoittamiselle listaamalla sallitut lajit. Reunaehdot koskevat rajoitusten syrjimättömyyttä ja perustamista tieteelliseen tietoon eläinten hyvinvoinnista. Tuomioistuimen ratkaisun mukaan käytössä tulisi lisäksi olla menettely, jossa kansalaiset voivat ehdottaa listalle lisättäväksi uusia lajeja ja epäamistilanteessa saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Lakiehdotuksessa mahdollisuus halutaan kuitenkin ulottaa koskemaan myös muita eläinlajilistoja sekä lajien lisäämistä että poistamista listoilta. Luonnonvarakeskus antaisi riippumatonta tieteellistä asiantuntija-apua lajilistojen ajantasaisuuden arvioinnissa. Ehdotetut veloitteet eivät esityksen vaikutusten arvioinnin mukaan juurikaan lisäisi Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksessa toimivan Eläinten hyvinvointikeskuksen työmäärää ja resurssien tarvetta.

Ruokavirasto pitää ehdotusta hyvin ongelmallisena ja epäselvänä. Pykälän sisältöä tulisikin vielä vakavasti harkita. Ruokavirasto toteaa, että pykälästä ja sen perusteluista ei käy selville, voisiko ministeriö omasta aloitteestaan ilman Ruokaviraston ehdotusta ryhtyä toimenpiteisiin lajilistojen muuttamiseksi, sillä muuttaminen edellyttää joka tapauksessa aina lainsäädäntöä. Pykälästä ja sen perusteluista ei myöskään käy selkeästi ilmi, missä vaiheessa valituskelpoinen hallintopäätös tehtäisiin; siinä vaiheessa, kun Ruokavirasto päättää ehdottaa tai olla ehdottamatta muutosta, vai siinä vaiheessa, kun ministeriössä tehdään päätös lajilistan muutosehdotuksesta, vai siinä vaiheessa, kun säädösmuutos hyväksytään tai hylätään. Hallintopäätöksen merkitys jää epäselväksi.

Ruokavirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että esityksessä mainittu EU-tuomioistuimen tuomio on varsin vanha. Julkinen mielipide on muuttunut ja tieteellinen tieto myös seura- ja harrastuseläinten pitämisestä on lisääntynyt tuomion antamisen jälkeen. Ruokavirasto ymmärtää kyseisessä tuomiossa esitetyt tarpeet rajoitusten syrjimättömyydestä ja perustumisesta tieteelliseen näyttöön sekä kansalaisten oikeussuojakeinoista. Ruokavirasto katsoo, että lainsäädännöllisissä asioissa Suomessa tarvittavan oikeussuojakeinon tarjoaa eduskunnan oikeusasiamies sekä oikeuskansleri, ei hallintotuomioistuin keinotekoisesti luodun täysin uudenlaisen hallintomenettelyn kautta.

Ruokavirasto katsoo, että lajilistojen muuttamiseen liittyvien veloitteiden ja selvitysten tulee olla osa normaalia säädösvalmistelua ja siten lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriön tehtävä, jossa Luonnonvarakeskus sekä Ruokavirasto voivat tarvittaessa omalla asiantuntemuksellaan olla avuksi, kuten nykyisinkin. Katsomme, että Ruokaviraston lisäksi myös kansalaisten ja järjestöjen tulee voida tehdä tarkoitettuja muutosehdotuksia suoraan ministeriölle, kuten nykyisinkin. Mikäli kansalainen tai järjestö epäilee tulleensa kohdelluksi syrjivästi taikka ministeriön tai eduskunnan toimien rikkovan muita sallittuja tavoitteitaan vastaan, se voi tehdä asiasta kantelun edellä mainituille oikeussuojaviranomaisille, kuten nykyisinkin. Toteamme vielä, että ehdotettu hakemusjärjestelmä lisäisi huomattavasti normaalin lainsäätämisyjärjestyksen byrokratiaa ja olisi senkin vuoksi täysin väärään suuntaan vievä ja siten hallitusohjelman vastainen.

Ruokavirasto korostaa vielä, että mikäli edellä mainitut velvoitteet kaikesta huolimatta säädetään Ruokaviraston tehtäviksi, tulee niiden organisoinnista laatia asianmukainen vaikutus- ja kustannusarvio, jolla varmistetaan, että Ruokavirastolla on riittävät resurssit tehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi. Arviossa tulee huomioida, että tällaisen uuden mahdollisuuden luominen saattaa mahdollistaa, ei ainoastaan runsaasti hakemuksia uusien tai listalta poistettujen eläinlajien lisäämiseksi, vaan myös runsaasti hakemuksia niiden poistamiseksi listoilta esimerkiksi eläinsuojelujärjestöjen ja yksittäisten aktiivisten kansalaisten toimesta. Pahimmassa tapauksessa yksi hakee eläinlajin lisäämistä listalle ja sen mahdollisesti tultua hyväksytyksi, toinen hakee saman eläinlajin poistamista listalta. Tätä edesauttaneen myös se, ettei edellä esitetyksi 8 §:n perusteluissa ole riittävästi perusteltu miksi joitain nykyisin pidettäviä lajeja on poistettu lajilistoilta. Mahdollisten hakemusten runsauteen tulee vaikuttamaan luonnollisesti mahdollisuuden salliminen kaikkien listojen osalta, ei ainoastaan seura- ja harrastuseläinlajeja koskevan listan osalta sekä myös poistohakemusten salliminen. Katsomme, että tällainen hallinnollisen työmäärän lisääminen ei varmasti ole ollut edellä mainitun EU-tuomioistuimen tuomion tarkoitus taikka ajateltavissa ollut lopputulos.

10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi myöntää poikkeusluvan, jolla voitaisiin yksittäistapauksessa tietyin edellytyksin sallia muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevaan lajiin kuuluvan eläimen tai eläinten pito tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä. Poikkeusluvan rajaaminen vain näihin kahteen lajilistaan ei nyt näy itse pykälätekstissä.

Ruokavirasto katsoo, ettei menettelystä sallia yksittäistapauksissa muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevan lajin pito tulisi säätää lainkaan. Katsomme, että ainoastaan sellaista eläinlajia tulee voida pitää tuotanto-, seura- tai harrastuseläimenä, jonka osalta on tehty tarkka ja kattava arvio soveltuvuudesta kyseiseen pitomuotoon osana säädösvalmistelua. Yksittäisen kansalaisen tai elinkeinonharjoittajan toiveiden mukaan toimiminen ei vastaa laille asetettua tavoitetta lisätä eläinten kunnioitusta sekä sen taustalla olevaa ajatusta eläimen itseisarvosta. Lisäksi poikkeusluvan mahdollistaminen saattaa aiheuttaa arvaamattoman suuren hakemusten määrän, mikä edellyttäisi ehdottomasti lisäresurssien osoittamista Ruokavirastolle kuten pykälän 9 kohdalla on perusteltu.

3 LUKU Eläinten kohtelu

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykäläehdotuksessa säädetään eläimeen kiinnitetyistä sähköiskun antavista laitteista. Ruokaviraston mielestä tulisi selkeyden vuoksi perusteluihin lisätä, että sähköpaimen on edelleen sallittu aitaamisessa. Olisi myös hyvä, jos perusteluissa otettaisiin kantaa siihen, missä tapauksissa muiden sähköiskuja antavien laitteiden käyttö olisi sallittua tai kiellettyä sisätiloissa. Esimerkkeinä voisi käyttää muun muassa kanojen pitopaikoissa sähköpaimenen käyttöä nurkissa estämään lattiamunintaa tuotantokauden alussa, sähköiskun käyttöä lypsyrobotilla, jotta lehmä poistuisi lypsypaikalta ja

sähkölangan käyttöä sikalan karsinoiden aidan päällä tai siipikarjatililla juomanippalinjan päällä. Tämä selkeyttäisi asiaa ja vähentäisi pykälän tulkinnan tarvetta.

4 LUKU Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Ruokavirasto pitää tärkeänä pykäläluonnoksessa esitettyä uutta vaatimusta siitä, että eläimellä on oltava mahdollisuus tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Olennaisiin käyttäytymistarpeisiin liittyen tulisi lain perusteluissa huomioida se, että eläimen käyttäytymistarpeiden voimakkuus saattaa vaihdella myös lajin sisällä eläimen rodun mukaan, esim. metsästyskoirat.

Yleisen hyvinvoinnin huolehtimisesta laaditut perustelut ovat jo varsin laajat. Lantapanssari ja sen kivuliaisuus on käytännön valvonnassa havaittu yleinen ongelma, joka olisi kuitenkin vielä syytä lisätä tähän kohtaan.

21 § Ruokinta ja juotto

Ruokavirasto pitää tärkeänä uutta vaatimusta, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Tiettyjen poikkeustapausten huomioiminen on kuitenkin mielestämme tarkoituksenmukaista.

Lakiluonnoksen mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluviin eläimiin. Perustelujen mukaan laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattavien luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten, kuten tarhattujen riistaeläinten, pito-olosuhteet muistuttavat siinä määrin luonnon olosuhteita, ettei jatkuvan sulan juomaveden saatavilla olemista ole tarkoituksenmukaista edellyttää.

Laajoilla alueilla luonnonmukaisissa oloissa tarhattaville poroille (ei luonnonvarainen eläinlaji) ei yleensä ole mahdollista järjestää sulaa vettä säännöllisesti. Myöskään luontoon myöhemmin vapautettavia riistaeläimiä (esim. metsäpeura) ei ole mielekästä talvella totuttaa tarhauksen aikana sulan veden saantiin. Ruokavirasto esittääkin, että perusteluihin lisättäisiin, että lumi voisi ainakin edellä mainituissa tapauksissa korvata sulan veden tarjoamisen.

Turkiseläinten ja rekikoirien osalta Ruokavirasto esittää harkittavaksi, että siirtymäajan jälkeen näillä eläimillä edellytettäisiin jatkuvaa juomaveden saatavilla olemista kaikissa olosuhteissa ja kaikille ikäryhmille niiden pysyvissä pitopaikoissa.

24 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Ruokavirasto pitää kannatettavana lakiluonnoksen uutta vaatimusta, että sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu ja että

lähtökohtana on eläimen näkökulma ja hyvinvoinnin turvaaminen. Erittäin positiivista on myös se, että näiden tilanteiden arvioinnissa olisi huomioitava sekä eläimelle aiheutunut henkinen kärsimys että sairauden/vamman aiheuttamat pysyvät muutokset hyvinvoinnille.

Ruokaviraston mielestä on erittäin tärkeää, että lakiehdotuksen perusteluiden mukaan eläin tulisi lopettaa, jos on odotettavissa, että sen elämänlaatu heikkenee merkittävästi sairauden tai vamman seurauksena. Lisäksi perusteluissa on korostettu, että eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä. Ruokavirasto katsoo, että lakiluonnoksessa tulisi ottaa kantaa vielä vahvemmin, milloin eläimen elämän laadun katsotaan heikentyneen niin paljon, että eläin tulisi lopettaa. Tästä tulisi olla yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkkejä lisää, mm. pyörätuolin käyttö pysyvästi halvaantuneella koiralla, jolloin eläimen lajityypillisten tarpeiden tyydyttäminen ei onnistu, esimerkiksi normaali liikkuminen.

25 § Eläinjalostus

Ruokavirasto haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kyseessä on vaikeasti tulkittavissa oleva aihealue, johon on tullut osittain lisää uusia vaatimuksia. Yksityiskohtaiset perustelut ovat selkeyntyneet edellisestä lausuntoversioista, mikä on ehdoton edellytys sille, että valvovalla viranomaisella ja Ruokavirastolla on mahdollisuus linjata yhteneväisesti koko maassa vaatimuksista, joista osa on säädetty rangaistavaksi.

Ruokavirasto pitää erittäin tärkeänä, että asiasta säädetään yksityiskohtaisemmin mahdollisimman pian myös valtioneuvoston asetuksella.

26 § Löytöeläimet

Positiivista on, että pykälässä ja perusteluissa otetaan kantaa kohtuullisen hoidon järjestämiseen. Ruokaviraston näkemyksen mukaan tulisi edellyttää, että hoidon tulisi olla myös tarkoituksenmukaista.

Pykälän 4 momentissa kunnalle annetaan oikeus periä eläimen omistajalta tai pitäjältä korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista. Perustelujen mukaan talteenottokustannuksilla tarkoitettaisiin myös eläimen kuljetuksesta talteenottoon aiheutuneita kustannuksia. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön keskeisiä muutoksia koskevassa asiakirjassa VN/12277/2021 todetaan, että maakunnille suunniteltu velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta talteenottoon on poistettu ja että kuljetuksen järjestämisestä aiheutuisi kunnille lisäkustannuksia nykytilaan verrattuna.

Ruokavirasto pitää huolestuttavana sitä, että kunnalle ei ole säädetty velvollisuutta järjestää löytöeläinten kuljetusta löytöpaikasta eläinten talteenottoon. Tämä saattaa johtaa siihen, että eläimiä ei saada kuljetettua eläinten talteenottoon. Siksi katsomme, että pykälässä tulisi säätää kunnan velvollisuudesta järjestää myös kuljetus.

Ruokavirasto

Pvm/Datum/Date

Dnro/Dnr/DNo

14.1.2022

6820/00.00.01.00.00/2021

27 § Ulkopuolinen palveluntuottaja löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä

Pykälän perusteluiden mukaan vastuuhenkilöllä ei saisi olla eläintenpitokieltoa. Kyse on niin merkityksellisestä asiasta, että siitä tulisi näkemyksemme mukaan säätää pykälässä.

Ruokavirasto ehdottaa harkittavaksi, tulisiko palveluntuottajan myös osoittaa, ettei hän tai hänen edustajansa ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön vakaviin rikkomuksiin esimerkiksi sopimusta edeltävänä kolmena vuonna kuten muun muassa eläinkuljetusasetuksessa on luvan myöntämisen ehtona.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Ruokavirasto pitää hyvänä säännöksen ensisijaista tavoitetta eläimen palauttamisesta luontoon. Pykäläluonnoksen perustelut ovat hyvät ja kattavat.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Pykälän 2 momentin mukaan ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulutus tai muilla keinoin saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Eläimen pitäjänä voi esityksen 5 § 1 momentin 2) kohdan mukaan toimia luonnollinen tai oikeushenkilö. Ruokavirasto katsoo pätevyysvaatimuksen olevan epäselvä tilanteissa, joissa eläinten pitäjänä toimii oikeushenkilö, jonka omistajista kukaan ei välttämättä osallistu millään tavoin eläinten hoitoon. Edellytetäänkö tällöinkin yhdeltä tai useammalta omistajista jonkinlaista osaamista, koulutusta tai pätevyyttä?

Lisäksi kohdassa on säädetty, että eläinten pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. 5 § perusteluiden mukaan tuotantoeläintilan omistajaa ei pidettäisi eläinten pitäjänä, jos eläinten hoidosta vastaa tehtävään palkattu tilanhoitaja. Ruokavirasto katsoo, että tällaisessa tapauksessa vastuu riittävästä määrästä päteviä eläinten hoitajia ei voi olla pelkästään palkatulla tilanhoitajalla, vaan myös tuotantoeläintilan omistaja on katsottava eläinten pitäjäksi siltä osin, kun kyse on eläinten hoitamiseksi tarvittavien riittävien resurssien varmistamisesta.

Vaikka tilanteet voivat olla osin hypoteettisia, olisi ajanmukaisessa lainsäädännössä syytä ottaa kantaa vähintäänkin perusteluissa jatkuvasti muuttuvan maailman mahdollisesti mukanaan tuomiin uusiin tilanteisiin tavalla, joka turvaa eläinten hyvinvoinnin. Perusteluissa saattaisi olla syytä avata myös omistajan vastuita erilaisissa tilanteissa.

5 LUKU Eläinten pitopaikka

34 § Pitopaikan turvallisuus

Perusteluissa tulisi olla viittaus vasikkadirektiivin (2008/119/EY) vaatimukseen eli ennen asiaa koskevien yhteisön sääntöjen vahvistamista sähkölaitteet ja virtapiirit on asennettava voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti sähköiskujen välttämiseksi. Samoin tulisi viitata pedoilta suojaamiseen kuten tuotantoeläindirektiivi (98/58/EY) edellyttää.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälässä säädetään, että eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Pykälän perusteluiden mukaan nisäkkäillä sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä mm. kuivaa paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa. Olisi tärkeää täydentävien ehtojen kannalta, että kuiva makuupaikka mainittaisiin myös pykälässä.

38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Ruokavirasto pitää kannatettavana lakiehdotuksen uutta vaatimusta pysyvään pitopaikkaan tai sen yhteyteen järjestettävistä eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarkoitetuista tiloista.

Ruokavirasto esittää, että pykälän 1 momentin tekstiä muutetaan seuraavaan muotoon ”... eläinten tarkastamisen **ja käsittelyn** kannalta...”. Joidenkin lajien tai rotujen osalta tämä voi tarkoittaa pakkopilttuuta tai muuta vastaavaa rakennelmaa. Eläinten tarkastamisen, hoidon ja näytteiden oton lisäksi pakkopilttuuta tai muuta vastaavaa rakennelmaa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kiinnitettäessä korvamerkkejä eläimille.

6 LUKU Eläinten tuonti ja luovutus

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Pykälän 1 momentin kohdassa 2) edellytetään myynti-ilmoituksessa annettavan toiminnanharjoittajan rekisteröintinumero, jos myyjä on 60 §:ssä tarkoitettu ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittava toimija. Ruokavirasto huomauttaa, että 60 §:ssä ei ole säädetty toiminnanharjoittajalle annettavasta rekisteröintinumerosta. 60 § mukainen ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito tallennetaan tällä hetkellä rekisteriin, jossa toimijan yksilöivänä tunnuksena käytetään henkilö- tai yritystunnusta. Lisäksi kullekin toimintapaikalle, jossa kyseistä toimintaa harjoitetaan, muodostuu rekisterissä FI-alkuinen 12-numeroinen toimintapaikkatunnus (ns. pitopaikkatunnus). Ruokavirasto esittää, että toiminnanharjoittajan rekisteröintinumeron sijasta markkinoinnissa voitaisiin edellyttää toiminnan yksilöivää tunnusta, jona voitaisiin pitää esimerkiksi em. paikkatunnusta.

Saman momentin kohdassa 5) on eläimen sijaintipaikka. Perusteluissa olisi hyvä vielä tarkentaa, tarkoitetaanko sijaintipaikalla esim. paikkakuntaa ja maata, koska tarkkaa osoitetta ei varmaankaan tarvitse olla ilmoituksessa.

Saman pykälän 2 momentissa säädetään markkinoinnissa käytettävistä valokuvista. Ruokavirasto ehdottaa, että käytetyistä kuvista olisi myös käytävä ilmi, esittävätkö ne myytävää eläintä tai sen vanhempia vai ovatko ne esimerkiksi kuvapankista.

42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että selkärankaisia ja pääjalkaisia eläimiä ei saa pitää myynnissä torilla, markkinoilla eikä muussa kuin eläinten esittelyyn tarkoitettussa yleisötapahtumassa. Ruokavirasto esittää harkittavaksi, tulisiko pykälän 1 momentin yleisötapahtumia koskeva myyntikielto laajentaa koskemaan myös eläinten esittelyyn tarkoitettuja yleisötapahtumia. Jos eläinten esittelyyn tarkoitettu yleisötapahtuma on avoin kaikelle yleisölle kuten Messukeskusten eläinmessut tai koiranäyttelyt, eivät ostajaehdokkaat automaattisesti ole perehtyneitä näihin eläinlajeihin tai niiden pitoon ja hoitoon. Lisäksi on hyvä tiedostaa, että monissa maissa on yleistynyt ikävä tapa, että niin sanotut trokarit myyvät eläimiä koiran- tai kissanäyttelyn ulkopuolella sisään- ja uloskäyntien yhteydessä. Pykälän sanamuoto mahdollistaisi myös esimerkiksi koirien ja kissojen myynnin kyseessä olevissa tapahtumissa, vaikka Suomessa tällä hetkellä myynti tällaisissa tapahtumissa koskee erityisesti matelijoita. Ruokavirasto esittää, että eläviä eläimiä ei saa myydä missään yleisötapahtumissa.

Momentissa 2 säädettäisiin, että koiria, kissoja, frettejä sekä aroja, harmaapapukaijoja ja amatsonoja ja muita isoja papukaijalajeja ei saa myydä eläinkaupoissa. Ruokavirasto ehdottaa, että eläinkauppa määriteltäisiin vähintään pykäläehdotuksen perusteluissa. Määritelmä voisi olla esimerkiksi: Eläinkaupalla tarkoitetaan pysyväisluonteista tilaa, jossa pidetään eläimiä ja niiden tarvikkeita myytävänä.

7 LUKU Eläinkilpailut ja -näyttelyt

Ruokavirasto pitää hyvänä, että luonnoksessa on tuotu selkeästi esille, että tilaisuuden järjestäjällä on vastuu eläinten hyvinvointiin vaikuttavista asioista kilpailun aikana.

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Ruokavirasto esittää, että epäselvyyksien välttämiseksi lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa huomioidaan erikseen sellaiset metsästyskoirien kokeet, joissa toimitaan metsästyslain alaisuudessa ja joissa kohde-eläin ammutaan metsästyksen yhteydessä samalla koiran toimintaa arvioiden. Tällöin tarkoituksellisena vahingoittamisena ei pidettäisi riistan ampumista, mikä vastaa normaalia metsästystilannetta.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Pykälän 1 momentin kohtien 1-5 lisäksi Ruokavirasto esittää, että toistaiseksi voimassa olevilta ilmoituksilta edellytetään käyvän ilmi myös, mistä tieto tulevien kilpailujen paikasta ja ajankohdasta on saatavissa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Edellytyksenä ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämiselle on, että kilpailun järjestäjä nimeää kuhunkin kilpailuun kilpailueläinlääkärin. Kilpailueläinlääkärin on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa. Kilpailueläinlääkärin nimeämisestä mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista vastaa kilpailun järjestäjä. Asian selkeyttämiseksi perusteluihin olisi hyvä tarkentaa eläinlääkärin tehtäviä sekä korostaa, että eläinlääkärin valtaa ei käytännössä vähennetä nykyisestä.

8 LUKU Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Ruokavirasto katsoo, että ehdotetut muutokset eläintarhoja koskevaan sääntelyyn ja lupavaatimuksiin ovat tervetulleita uudistuksia. Eläintarhan, pysyvän eläinnäyttelyn ja kotieläinpihan eroavaisuuksien tarkentaminen selkeyttää rajanvetoa näiden toimijoiden välillä ja yhtenäistää näin käytäntöjä koko maassa.

56 § Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Pykälän 3 momentissa säädetään toimijan velvollisuudesta ilmoittaa aluehallintovirastolle kiertuepaikoista ja aikatauluista. Ruokavirasto ehdottaa, että momenttiin lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevat mahdolliset muutokset.

58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Pykälän mukaan riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän on ilmoitettava eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Lisäksi riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään. Ruokavirasto katsoo, että pykälässä tai vähintäänkin sen perustelu- muistiossa tulee tarkentaa ne eläinlajit, joita riistanhoidollisessa tarkoituksessa on sallittua tarhata, esimerkiksi viittaamalla metsästyslakiin.

9 LUKU Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Pykälässä säädetään eläinten lopetusta koskevista yleisistä vaatimuksista ja todetaan muun muassa, että eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Pykälän mukaan eläinten lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja lopetustekniikoista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Pykälästä ei kuitenkaan käy ilmi, että tuotantoeläinten lopetukseen soveltuvista menetelmistä ja tekniikoista on säädetty EU:n lopetusasetuksella, joka on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Ruokavirasto katsoo, että pykälästä tulisi käydä selkeästi ilmi, että tuotantoeläinten lopetukseen soveltuvista menetelmistä ja tekniikoista on jo säädetty muualla, ja valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset muiden kuin lopetusasetuksen soveltamisalassa olevien eläinten lopetusten osalta. Tämä on erityisen tärkeää myös siitä syystä, että hätälopetusta käsittelevässä säännöksessä viitataan tässä pykälässä tarkoitettuihin lopetusmenetelmiin.

65 § Eläinten teurastus ja 66 § Lopetusasetuksen soveltaminen eläinten lopetukseen ja teurastukseen

Ruokavirasto pitää hyvänä, että lakiehdotuksessa on annettu valtuutussäännökset tarkemmille kansallisille säännöksille, jotka koskevat kalojen lopetusta ja teurastusta, porojen ja tarhatun riistan teurastusta sekä eläinten teurastusta muualla kuin teurastamossa. Teurastuksella tarkoitetaan ihmismisravinnoiksi tarkoitetun eläimen lopetusta. Ruokavirasto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että valtuutussäännöksissä ei ole huomioitu mahdollisuutta säätää kansallisesti tarkemmin eläinten lopetuksesta teurastamon ulkopuolella myös niissä tapauksissa, kun kyseessä on muu kuin ihmismisravinnoiksi tarkoitetun eläimen lopetus. Lopetusasetuksen 26 artiklan 2 kohdan a-alkohta mahdollistaa tarkemman kansallisen sääntelyn koskien kaiken tyyppistä eläinten lopetusta teurastamon ulkopuolella. Ruokavirasto esittääkin, että valtioneuvoston asetuksella tulisi voida antaa tarkempia säännöksiä eläinten **lopetuksesta** muualla kuin teurastamossa. Lopetusasetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä eläinten lopetuksesta muualla kuin teurastamossa voi olla tarpeellista antaa esimerkiksi hevosten, turkiseläinten ja munintansa päättäneiden kanojen lopetuksen osalta.

68 § Eläinten joukkolopetus

Pykälän 2 momentin mukaan lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia ovat Ruokavirasto ja aluehallintovirasto. Ruokavirasto kiinnittää huomiota, että pykälässä ei enää mainita joukkolopetuksen osalta toimivaltaisena viranomaisena kunnaneläinlääkäriä, kuten nykyisessä eläinsuojelulaisissa. Ruokavirasto katsoo, että kunnaneläinlääkäriin rooli joukkolopetuksen osalta toimivaltaisena viranomaisena tulisi säilyttää nykyisenlaisena.

69 § Eläimen lopetus hätätapauksessa

Pykälän mukaan hätätapauksessa, eläimen kärsimyksen pitkittymisen estämiseksi ja jos 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lopetusmenetelmiä ei ole mahdollista käyttää tai jos eläintä ei saada kiinni, se voidaan lopettaa myös muulla tavalla, kuitenkin niin, ettei eläimelle aiheuteta tarpeetonta kärsimystä. 64 § 1 momentissa ei ole kuitenkaan tarkemmin säädetty kyseisistä lopetusmenetelmistä. Tuotantoeläinten osalta menetelmistä säädetään lopetusasetuksessa. Muiden kuin lopetusasetuksen soveltamisalassa olevien eläinten osalta menetelmistä säädetään valtioneuvoston asetuksella, jonka valtuutussäännös on 64 § viimeisessä momentissa. Ruokavirasto katsookin, että kohdassa tulisi viitata 1 momentin sijasta 64 pykälään kokonaisuudessaan. Lisäksi 64 § tulisi muuttaa siten, kuin Ruokavirasto on ko. kohdassa esittänyt.

10 LUKU Viranomaiset ja niiden tehtävät

Lakiehdotuksesta on poistettu aiempaan ehdotukseen sisältynyt velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella. Tätä on perusteltu sillä, että velvoite edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa. Ruokavirasto pitää tätä erittäin valitettavana, sillä tällä hetkellä vastuuta kiireellisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta esimerkiksi viikonloppuisin ei ole nimetty millekään taholle. Tullille on lisäksi lisätty toimivaltaa useiden eläimiin liittyvien lainsäädäntösektoreiden valvonnassa. Tulli on kuitenkin toistuvasti tuonut vahvasti esille, että Tulli tulee tarvitsemaan apua eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa kriittisissä valvontatilanteissa, joihin Tullin osaaminen ei riitä. Tämä asiantuntija-apu olisi Ruokaviraston näkemyksen mukaan turvattava myös virka-ajan ulkopuolella.

Ruokavirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että joissain teurastamoissa viranomaisvalvonta on järjestetty elintarvikelain pohjalta tehdyllä sopimuksella kunnan kanssa. Näissä tapauksissa kunnan virkaeläinlääkäri hoitaa teurastamoissa niitä laissa määriteltäviä tehtäviä, joista muuten vastaisi Ruokavirasto, kuten lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua väliaikaisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen, lakiehdotuksen 87 § mukaisen valvontaviranomaisen tekemän ilmoituksen aluehallintovirastolle sekä 79 § mukaiset teurastamojen kameravalvontaan liittyvät tehtävät.

71 § Ruokavirasto

Pykälän 2 momentin kohdan 8 osalta Ruokavirasto toistaa, mitä Evira on aiemmin lausunut ulkomailla hankittujen pätevyyskierrosten tunnustamisesta. Ruokaviraston näkemys on edelleen, että suomalaisesta ammattitutkinnosta vastaavalla viranomaisella on paras asiantuntemus sen arvioimiseksi, vastaako ulkomailla hankittu ammattipätevyys Suomessa vaadittavaa pätevyyttä. Viraston on siten joka tapauksessa pyydettävä asiassa lausuntoa Opetushallitukselta. Ruokavirasto toteaa myös, ettei todellista vaikutusten arviointia pykälän vaikutuksista ole tehty. Vaikutusten arviointia ei tehty myöskään vuonna 2015, jolloin edellisen kerran viraston tehtäviin lisättiin broilereiden pitäjien sekä seminologioiden ulkomailla hankittu ammattipätevyyskierrosten tunnustamiseen liittyvät tehtävät.

72 § Aluehallintovirasto

Ehdotuksen mukaan aluehallintovirasto **suunnittelee ja kehittää** eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä **ohjaa ja valvoo** eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan. Ruokavirasto pitää tärkeänä, että aluehallintovirastojen paikallisen valvonnan ohjausrooli käy lain-säädännössä selkeästi ilmi. Ruokavirasto ehdottaakin lausetta selkeytettävän seuraavasti: aluehallintovirasto **suunnittelee, kehittää ja ohjaa** eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä **valvoo** eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan.

Aluehallintovirastolla olisi 3-kohdan mukaan velvoite huolehtia eläinten hyvinvointia koskevien sää-dösten edellyttämän otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä. Ruokavirasto ehdottaa harkittavaksi, ettei velvoitetta rajoitettaisi vain otantaan perustuvaan säännölliseen valvontaan, sillä aluehallintovirastolla on veloitteena huolehtia myös muun muassa eläintarhojen, pysyvien ja kiertävien eläinnäyttelyjen sekä sirkusten säännöllisestä valvonnasta.

73 § Tulli

Ruokavirasto pitää hyvänä sitä, että Tullin toimivaltaa valvontatehtävissä selkeytetään. Sekä laki-tekstin että perustelujen mukaan on selkeää, että Tullilla ei ole oheistoimivaltaa kolmasmaatuon-nin valvontaan. Näkemyksemme mukaan perusteluissa olisi kuitenkin syytä avata, miksi tällaiseen ratkaisuun on päädytty, jotta ratkaisu on ymmärrettävä myös asiaa tarkemmin tuntemattomalle.

11 LUKU Valvonta

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen olisi järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten mu-kainen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Pykälän perusteluissa todetaan, että hyvin ja huolellisesti järjestetty valvonta on laadukasta ja valvonnan tehokkuuteen puolestaan vaikuttaa muun muassa epäkohtiin puuttuminen viipymättä ja valvonnan riskiperusteisuus. Ruokavirasto ko-rostaa, että uusien tai laajennettujen tehtävien vuoksi tarvitaan joko lisäresursseja tai muita tehtä-viä täytyy jättää tekemättä. Ruokavirasto toivoo, että perusteluissa mainittaisiin valvonnan riittävä resursointi, mikä on valvonnan laadun ja tehokkuuden kannalta oleellisen tärkeää.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälän mukaan teurastamoiden eläinsuojeluvalvonnassa voitaisiin käyttää apuna tallentavaa kame-ravalvontaa. Ruokavirasto huolehtisi kustannuksellaan kameroiden asentamisesta ja ylläpidosta sekä tallenteiden läpikäynnistä ja hävittämisestä. Teurastamon omalla eläinten hyvinvoinnista vastaavalla henkilöllä olisi kuitenkin oikeus tehtäviensä hoitamiseksi saada nähtäväkseen tallenteet ja tallenteita voitaisiin käyttää myös teurastamon henkilöstön kouluttamiseen.

Ruokavirasto toteaa, että kameravalvonnan käyttömahdollisuus eläinten hyvinvoinnin valvonnassa yhtenä keinona on erittäin kannatettavaa. Etenkin ilta- ja yöaikaan tapahtuvan toiminnan sekä pien-teurastamoissa ilman tarkastuseläinlääkärin läsnäoloa tapahtuvan teurastuksen osalta tällä on kiis-tatta sekä lainsäädännön rikkomista ennaltaehkäisevä että valvontaa parantava ja tehostava vaiku-tus. Laki ei edellyttäisi kameroiden käyttöä, mutta ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi ottaa ka-merat käyttöön niissä tapauksissa, joissa se arvioi käytön valvonnan kannalta perustelluiksi toimen-piteiksi.

Ruokavirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että eläinten lopetusta ja teurastusta koskevan EU-asetuksen mukaisesti toiminnanharjoittaja eli teurastamo on vastuussa siitä, että sen työntekijät koh-televat lopetettavia eläimiä hyvin. Osa suurista teurastamoista onkin jo asennuttanut oma-aloittei-sesti tallentavia kameroita laitoksensa eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisiin pisteisiin täydentä-mään omavalvontavelvoitettaan. Tämän takia Ruokavirasto esittää, että kameravalvontaa edistettäi-siin osana teurastamoiden omavalvontaa.

Toimijalla on vastuu omasta toiminnastaan, ja velvollisuus huolehtia eläinten hyvinvoinnista kulje-tuksen aikana, purkutilanteessa sekä teurastamolla. Yhdelle teurastamolle kameroiden hankinta- ja ylläpitokustannukset eivät aiheutuisi ylivoimaisiksi, osa teurastamoista on jo näin myös tehnytkin. Esityksessä tiedonsaantioikeutta koskevassa 80 §:ssä on perusteluissa selvennetty, että teurastamon omavalvonnan osana muodostuvat kameratallenteet ovat valvontaviranomaisen käytettävissä val-vontatehtäviensä hoitamiseksi.

Ruokavirasto huomauttaa, että jos kameravalvonta säädetään Ruokaviraston tehtäväksi, hallituksen esityksen vaikutuksia koskevassa luvussa ei ole arvioitu, onko tehtävää mahdollista suorittaa Ruoka-viraston nykyisten määrärahojen puitteissa, vaikka laki ei edellyttäisi kameroiden asentamista kaik-kiin Suomen teurastamoihin. Suomessa on tällä hetkellä 15 suurta ja 50 ns. pienteurastamo. Suu-rissa teurastamoissa voisi olla tarpeen asentaa jopa neljä tai viisi kameraa eläinten hyvinvoinnin kan-nalta kriittisiin pisteisiin. Vaikka kameroita asennettaisiin riskiperusteisesti vain osaan teurasta-moista, teurastamo-olosuhteisiin ja valvonnan tarkoituksiin sopivien tallentavien kameroiden hank-kimisesta ja asentamisesta tulisi Ruokaviraston arvion mukaan aiheutumaan virastolle vähintään 30 000 euron kertakustannukset. Kaikkiin teurastamoihin asennettuna kustannusten arvioidaan liikku-van 95 000 - 160 000 euron välillä. Kameroiden vuotuiset ylläpitokustannukset olisivat lisäksi arviolta 6 000 - 30 000 euroa. Ylläpitokustannuksiin lasketaan kameroiden huoltoon ja mahdollisiin korjauk-siin sekä tallenteiden hävittämiseen liittyvät kustannukset. Lisäksi tulee ottaa huomioon valvonnasta kertyvän videotallenteiden määrä ja missä tallenteita säilytettäisiin.

Ruokavirastolle ehdotettu tallenteiden läpikäyntivelvoite tulisi myös aiheuttamaan tarkastuseläinlää-käreille runsaasti lisätöitä. Uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyy perehdytyskustannuksia, joita ei ole tässä laskelmassa otettu huomioon. Ruokavirasto katsookin, että viranomaiskameravalvonta tulisi siten lisäämään painetta lihantarkastusmaksujen korottamiselle. Jos kameroita asennettaisiin jokaiseen maamme teurastamoon ja tallenteita käytäisiin kuukauden aikana läpi esimerkiksi neljä 15 minuutin jaksoa kussakin teurastamossa, tästä aiheutuva lisäkustannus olisi Ruokaviraston arvion mukaan noin 85 000 - 150 000 euroa vuodessa. Kameratallenteiden seurantaan käytetty aika

vähentää muuta teurastamalla tehtävään lakisääteiseen valvontatyöhön käytettyä aikaa, jota korvaamaan tarvittaisiin siten yllä olevan laskelman mukaiset lisäresurssit. Ilman tallenteiden säännöllistä läpikäyntiä koskevaa veloitettakin (läpikäynti vain epäillyissä eläinten hyvinvointilainsäädännön rikkomistapauksissa) viranomaisen asettama kameravalvonta tulisi paineistamaan lihantarkastusmaksuista käytävää keskustelua. Pienten teurastamoiden tarkastuseläinlääkäreiden työaika lisääntyisi myös selkeästi nykyisestä; tarkastuseläinlääkäri ei nykyisin ole useinkaan paikalla varsinaisen teurastuksen aikana, joten kameratallenteiden tarkastaminen lisää valvontatyöhön käytettyä aikaa ja valvontakustannuksia pienteurastamoille ja Ruokavirastolle.

Ruokavirasto toteaa myös, että jos kameravalvonta säädettäisiin Ruokaviraston tehtäväksi, valvonnassa syntyneet tallenteet olisivat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja ja olisivat lähtökohtaisesti sisällöltään julkisia. Kuitenkin kameroiden sijainnista sekä tallenteiden yksityiskohtaisesta sisällöstä riippuen tallenteisiin saattaisi sisältyä kohtia, jotka olisivat joko julkisuuslaissa tai muussa laissa säädetty salassa pidettäväksi. Tallenteiden tietoturvallinen säilyttäminen ja siitä aiheutuvat kustannukset tulee ottaa huomioon, tieto tämän kaltaisten tallenteiden tietoturvallisuudesta on vasta tarkentumassa, joten tästä aiheutuvat kustannuksia ei ole tässä voitu arvioida.

On oletettavaa, että teurastamoiden kameravalvonnasta syntyviin tallenteisiin kohdistuisi runsaasti yhteiskunnallista mielenkiintoa ja julkisuuslain mukaisia tiedonsaantioikeuksia tultaisiin käyttämään usein. Kun tallenteeseen kohdistuisi tietopyyntö, Ruokaviraston olisi pääsääntöisesti käytävä tallenne läpi ja poistettava sieltä mahdolliset salassa pidettävät kohdat. Asiakirjan antamistapaan saattaisi liittyä myös sellaisia käytännön haasteita, jotka tulisivat viemään Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärin tai muun Ruokavirastoon palvelussuhteessa olevan virkamiehen työaikaa odottamattomalla tavalla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tallenteiden hävittämisestä. Tallennetta saataisiin säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne olisi hävitettävä viipymättä, jollei sitä tarvita esitutkintaa varten. Jos tallennetta tarvittaisiin esitutkintaa varten, tallenteen säilyttämiseen, hävittämiseen ja niihin liittyviin menettelyihin sovellettaisiin, mitä pakkokeinolaissa (806/2011) ja esitutkintalaissa (805/2011) säädetään.

Ruokavirasto katsoo, että kahden kuukauden määräaika voi muodostua käytännössä vaikeatulkintaiseksi erityisesti niissä tilanteissa, joissa tallennetta saatetaan tarvita esitutkintaa varten. Säännöksen ja sen perusteluiden perusteella jää epäselväksi, tuleeko rikosilmoitus kirjata poliisin järjestelmiin ja esitutkinta virallisesti käynnistää tuon tarkoitettun kahden kuukauden määräajan kuluessa vai riittääkö esimerkiksi se, että Ruokavirasto tekee poliisille tutkintapyynnön epäilyistä eläinsuojelurikoksesta kahden kuukauden kuluessa kuvauspäivästä. Kameratallenteelta todettavissa olevan lainvastaisen menettelyn havaitseminen, tutkintapyynnön tekeminen ja esitutkinnan käynnistyminen saattaa kestää useita kuukausia. Koska ehdotetussa kameravalvonnassa teurastamon työntekijät joutuvat valvonnan kohteiksi ja tallenteesta muodostuu henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettu henkilörekisteri ja koska säännös on kokonaisuudessaan uusi, tulisi henkilötietojen suojan sekä mahdollisesti muodostuvien tulkintaepäselvyyksien vuoksi tallenteen hävittämisestä ja siihen liittyvistä määräajoista säätää tarkemmin joko itse pykälässä tai ainakin hallituksen esityksen perusteluissa.

Ruokavirasto

Pvm/Datum/Date

Dnro/Dnr/DNo

14.1.2022

6820/00.00.01.00.00/2021

Ruokavirasto esittää lopuksi yksityiskohtaisena huomiona, että pykälän 3 momentissa säädettyssä kohdassa soveltamisesta poroteurastamoihin ja Lapin aluehallintovirastoon huomioitaisiin myös pienteurastamoiden valvonnan järjestämisestä tehdyt elintarvikelain mukaiset kuntasopimukset.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Ruokavirasto pitää selkeänä, että eläinten hyvinvointiin liittyvät arviot säädetään eläinten hyvinvointilainsäädännön puolelta. Erityisesti tärkeää on määritellä asetuksella tarkemmat säännökset hyvinvointiarvion tekemisestä sekä sen johdosta tehtävistä ilmoituksista. Ruokavirasto toivoo, että lihasikojen hännänpurennan arviointiin tehtävät muutokset pohjustettaisiin pilottihankkeilla. Tällä tavoin voitaisiin selvittää arvioinnin käytännön suorittamista teurastamoilla ja mahdollisia vaikutuksia alkutuotantoon. Pilottihankkeeseen on haettu rahoitusta, mutta sitä ei myönnetty.

Esityksen kokonaistavoitteena on eläinten hyvinvoinnin parantaminen. Teurastamolla post mortem -tarkastuksessa tehtävällä arvioinnilla ei voida vaikuttaa enää kyseisten eläinyksilöiden kokemukseen. Koska mahdolliset vaikutukset tilalla eläinten kokemaan hyvinvointiin tapahtuvat useiden vaiheiden kautta, on tärkeää varmistaa toimien tehokkuus ja vaikuttavuus. Tätä varten Ruokavirasto näkee tarpeellisena arvioida kokonaisuutta pilottihankkeiden avulla. Parhaan toimintatavan ja resursseihin nähden sopivan ratkaisun etsiminen ilman tarkempaa selvitystä voi jäädä vajaaksi.

Lain perusteluissa ei ole määritetty tarkemmin uuden lihasikojen hännänpurennan arvioinnin aiheuttamia kustannuksia valvovalle viranomaiselle ja elinkeinolle. Koska sikojen hyvinvoinnin seuranta ei perustuisi suoraan EU:n yhteisiin säädöksiin, tulisi esityksen perusteluissa määritellä asiassa olevat vaatimukset. Vaihtoehtoisesti esityksen perusteluissa olisi hyvä mainita, että tämä muuttaisi lihasikojen arviointia ja teurastamoilla tehtävää valvontaa suhteessa muihin jäsenmaihiin.

Ruokavirasto esittää lopuksi yksityiskohtaisena huomiona, että pykälän 3 momentissa säädettyssä kohdassa soveltamisesta aluehallintovirastoon huomioitaisiin myös pienteurastamoiden valvonnan järjestämisestä tehdyt elintarvikelain mukaiset kuntasopimukset.

12 LUKU Hallinnolliset pakkokeinot

93 § Määräys

Näkemyksemme mukaan pykälän perusteluissa olisi syytä tarkentaa, että määräys voi kohdistua myös esimerkiksi 85 §:ssä mainittuun avustamisvelvollisuuteen sekä valvonta-asetuksesta johtuviin velvoitteisiin. Koska avustamisvelvollisuus tarkastusten suorittamiseen liittyen on uusi, on syytä painottaa sen velvoittavuutta. Tällä hetkellä perusteluissa avataan ainoastaan velvollisuuksia hakea lupaa tai ilmoittaa toiminnasta sekä velvoitteiden kohdentamista ja määräaikaisten asettamista sekä määräysten luonnetta lievimpänä hallinnollisena pakkokeinona.

Toki viranomaisen voi tulkita eläinten hyvinvointimääräyksen 5 §:ssä mainitun määritelmän perusteella, että avustamisvelvollisuus on myös eläinten hyvinvointimääräys, johon voidaan näin ollen kohdistaa määräyksiä. Eläinten hyvinvointimääräykseksi ei välttämättä kuitenkaan mielletä avustamisvelvollisuutta tarkastuksia suoritettaessa, koska kyse ei ole suoraan eläimen hyvinvoinnista. Näin ollen tarkennus perusteluissa olisi näkemyksemme mukaan tarpeen.

95 § Kielto

Pykälän perusteluissa todetaan, että pykälän 1 momentin nojalla voitaisiin kieltää myös sellainen toiminta, joka aiheuttaa tai jonka voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa eläinten hyvinvoinnille ja että tällaisessa tilanteessa eläimen pitäjän tai omistajan olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Näkemyksemme mukaan myös tältä osin on hyvä huomioida, että toimija ei aina ole välttämättä eläimen pitäjä tai omistaja. Perusteluihin tulisikin lisätä vaihtoehtona muu eläinten hyvinvoinnille vaaraa aiheuttava henkilö, jota voitaisiin kieltää jatkamasta tai toistamasta menettelyään tai toimintaansa.

99 § Haltuunotto ja hävittäminen

Esityksen perusteluista 3 momentin osalta jää hieman epäselväksi, tarkoitetaanko viranomaisen päätökseen liittämällä määräyksillä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä esityksen mainintaa siitä, että viranomaisen voi määrätä toimenpiteistä, joiden perusteella eläimille välineestä tai laitteesta aiheutuva vaara voidaan jatkossa tehokkaasti välttää, vai viittaako esityksen maininta johonkin muuhun, esimerkiksi momentin aiempaan mainintaan viranomaisen oikeudesta määrätä 18 §:ssä kielletty väline ja laite käsiteltäväksi hyväksymällään tavalla uudelleen. Perustelutekstiä tulisi tarkentaa esimerkein erityisesti siltä osin, millaisia määräyksiä päätökseen on ajateltu voitavan liittää, jotka koskisivat täytäntöönpanossa noudatettavaa menettelyä.

101 § Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Perustelut ovat monin osin epäselvät. Perusteluissa todetaan, että tarkoitettu laitos tai sen osa voidaan sulkea välittömästi, jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Itse lakitekstissä ei ole mainintaa mahdollisuudesta välittömään sulkemiseen. Siksi olisi syytä tarkentaa, mihin tämä mahdollisuus perustuu, vaikka kyse olisi yleisistä periaatteista. 3 momentissa mainitaan mm., että toiminnanharjoittajan on toteutettava luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Perustelutekstin mukaan aluehallintovirasto voisi näin ollen hyväksyä tilanteeseen sopivia välttämättömiä toimenpiteitä. Epäselväksi jää, tuleeko aluehallintoviraston hyväksyä toimet vai voiko se näin tehdä. Perusteluissa olisikin siksi kenties hyvä avata menettelyä tältä osin hieman laajemmin.

102 § Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Pykälän perusteluissa viitataan eläinsuojelulain 25 §:n säännökseen, jonka perusteella aluehallintovirasto voi ilmoituksen tarkastettuaan antaa tarpeellisia määräyksiä eläinsuojelullisten haittojen ehkäisemiseksi. Nyt ehdotetun säännöksen todetaan vastaavan asialliselta sisällöltään pääosin tätä

pykälää. Kuitenkin nyt esitetty pykälä koskee tilannetta, jossa toiminnan harjoittajan on jo todettu rikkoneen eläinten hyvinvointimääräyksiä, eikä tämä ole korjannut epäkohtia asetetussa kohtuullisessa määräajassa. Perusteluissa olisi kenties syytä tarkentaa, että pykälässä tarkoitetaan erikseen havaitun rikkomuksen lisäksi ilmoitusvaiheessa esiin tulleita puutteita.

104 § Ruokaviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Pykälässä säädetään päätösvallan otto-oikeudesta Ruokavirastolle eräissä tapauksissa. Siltä osin, kun pykälä mahdollistaa otto-oikeuden käyttämisen yhden aluehallintoviraston toimialueella, Ruokavirasto pitää hyvänä perustelujen toteamusta, että kyseessä olisi erittäin poikkeuksellinen menettely, eikä yksittäinen aluehallintovirasto voisi esimerkiksi vähäisten resurssien vuoksi siirtää asioita Ruokaviraston tehtäväksi. Tämä ei näkemyksemme mukaan kuitenkaan ole riittävää. Katsonne, että perusteluissa on syytä tuoda esiin vieläkin painokkaammin, että ensisijaisena keinona varmistaa aluehallintovirastojen riittävät toimet myös yksittäisessä valvontatapauksessa tulee aina olla aluehallintoviraston tehokas ohjaaminen, ohjeistaminen, tukeminen ja viimekädessä kehottaminen huolehtimaan lakisääteisistä velvoitteistaan.

Tapauksissa, joissa Ruokavirasto käyttäisi oikeuttaan päättää pakkokeinojen käytöstä yhden aluehallintoviraston toimialueella, Ruokavirasto joutuisi kuitenkin tarvittaessa käyttämään ehdotetun lain 78 § 3 momentin mukaista mahdollisuutta määrätä aluehallintovirasto tekemään tarkastus eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi. Ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista, että Ruokavirasto lähettäisi oman virkamiehensä paikan päälle.

Ruokavirasto katsoo, että pykälässä tulisi säätää siitä, minkä hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä Ruokavirasto voisi aluehallintoviraston puolesta päättää. Ruokavirasto katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää päätösvaltaan esimerkiksi kiireellisten toimenpiteiden käyttämisestä. Nämä yleensä edellyttävät kiireellistä, paikan päällä tehtävää ja kyseisen tilanteen yksityiskohtaisesti tuntevaa harkintaa ja päätöksiä, joita keskusviranomaisen on mahdotonta tehdä. Myös esimerkiksi elintarvikelain 65 §:ssä on rajattu Ruokaviraston käytössä olevia hallinnollisia pakkokeinoja.

Perusteluissa todetaan vielä, että tilanne saattaisi muodostua ongelmalliseksi, jos Ruokaviraston toimenpiteille ei olisi säädetty täsmällisiä edellytyksiä. Erityisen täsmällisenä ei kuitenkaan voida pitää edellytystä ”perustellusta syystä... riittämättömiksi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi”. Siksi sanan ”täsmällisiä” käyttöä tulisi vielä harkita ja sana tulisi näkemyksemme mukaan poistaa perusteluista harhaan johtavana.

13 LUKU Rekisterit

105 § Rekistereiden pitäminen

Ruokavirasto pitää hyvin ongelmallisena toisen momentin osalta tehtyä ratkaisua poiketa tietovarantolain (560/2021) 12 §:ssä säädetystä tietojen poistamista koskevasta 10 vuoden määräajasta sekä määräajan alkamisen määrittävästä tapahtumasta. Määräajasta poikkeaminen saattaa aiheuttaa hyvinkin merkittäviä järjestelmäkehitystarpeita sekä -haasteita. Lisäksi epäselväksi jää, miksi määräajan halutaan alkavan viimeisestä rekisterimerkinnästä, kun tietovarantolain 12 § sitoo määräajan alkamisen tietojen viimeiseen käsittelyyn. Valitettavasti perustelujen viittaus julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 21 §:n soveltumiseen ei avaa tehtyjä ratkaisuja.

Ruokavirasto katsoo, että 2 momentissa tulisi käyttää selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi tietovarantolaissa määriteltä määrääaika sekä sen alkamisajankohtaa. Eriyisen ongelmalliseksi nykyisen ehdotuksen tekee määräajan alkamisen sitominen rekisterimerkintään. Monet 106 §:ssä tarkoitettujen luvan- ja ilmoituksenvaraiset toimijat tekevät lupahakemuksen taikka ilmoituksen ennen toiminnan alkamista, eikä tietoja ole tämän jälkeen välttämättä tarpeen muuttaa ennen toiminnan lopettamista, ei ainakaan alle kolmen vuoden välein. On myös mahdollista, että muutostoimitusta ei muisteta tai ymmärretä tehdä. Toiminta saattaa joka tapauksessa jatkua muuttumattomana vuosikymmeniä. Esityksessä ei ole millään tavoin otettu kantaa, millä tavoin ja millä resursseilla ministeriö on ajatellut viranomaisten varmistuvan, ettei tietoja poisteta aiheutta. Mikäli määräaika tietojen poistamiselle olisi esitetyn kolmen vuoden sijaan tietovarantolain määrittämä 10 vuotta sekä määräajan alkamisaika tietovarantolain mukainen tietojen viimeinen käsittely esitetyn rekisterimerkinnän sijaan, saattaisi tästä viranomaisille mahdollisesti aiheutuva lisätyö jäädä hyväksyttävälle tasolle.

Perusteluissa ei myöskään ole millään tavoin avattu, mitä tarkoitetaan merkittyjen tietojen poistamisella. Jo nykyisin Ruokaviraston ylläpitämässä rekistereissä toimijoita koskevat tiedot passivoidaan niin pian kuin saadaan tieto toiminnan lopettamisesta tai muusta vastaavasta syystä, jonka perusteella rekisteröinti ei enää ole tarpeellinen. Tulevan valvontatyön kannalta olisi kuitenkin täysin pois suljettu ajatus, että tiedot poistettaisiin lopullisesti (hävitettäisiin) edes 10 vuotta tietojen passivoinnin jälkeen. Hyvin toimiva valvonta kävisi mahdottomaksi, mikäli henkilö tai toimija, jonka 106 §:ssä tarkoitettu lupa on perustellusta syystä peruutettu tai ilmoituksenvarainen toiminta kielletty, voisi 10 vuotta myöhemmin aloittaa vastaavan toiminnan ilman että valvontaviranomainen on tietoinen toimijan aiemmasta mahdollisesti hyvinkin lainvastaisesta toiminnasta. Mikäli ministeriö tarkoittaa poistamisella edellä mainitun lain 906/2019 21 §:n tarkoittamaa arkistointia, jonka jälkeen tiedot ovat vielä tarvittaessa löydettävissä, tulisi tämä selkeästi tuoda esiin. Tällainen tietojen poistaminen tarkoittaisi todennäköisesti pitkälti tällä hetkelläkin käytössä olevaa tietojen passiivointia.

106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Ruokaviraston käsityksen mukaan oikeusministeriö on pitänyt tärkeänä, että henkilötietojen käsittelyä koskevien pykäläiden perusteluissa kerrotaan tietosuoja-asetuksen mukainen henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Koska pykälässä tarkoitetut rekisterit tulevat väistämättä muodostamaan myös henkilörekisterin edellytettyjen pätevyystietojen takia, tulee perusteluissa käsityksemme mukaan näin ollen tarkentaa, onko oikeusperusteena esimerkiksi tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklan c kohta (rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite), e kohta (yleistä etua koskeva tehtävä ja julkisen valan käyttö) vai kenties jokin muu.

107 § Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Viittaamme tältä osin edellä esitettyyn henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen kertomisesta perusteluissa.

15 LUKU Erinäiset säännökset

114 § Perittävät maksut

Pykälän perusteluista 3 momentin osalta jää hieman epäselväksi, tarkoitetaanko ylimääräisillä valvontatoimilla aina juuri perusteluissa kerran mainittua uusintatarkastusta. Tätä olisi syytä tarkentaa. Yleisessä kielenkäytössä ylimääräinen voi tarkoittaa muutakin kuin uudelleen tehtävää. Maininnan puutteessa epäselväksi saattaa esimerkiksi jäädä, onko epäilyyn perustuva eläinsuojelutar kastus ylimääräinen valvontatoimi. Huomioon tulisi myös ottaa, että valvonta-asetuksen 79 artiklan 2. kohta toteaa, että viranomaisen **on perittävä** maksuja kattaakseen kustannukset mm. c) alakohdan perusteella seuraavasta: "virallinen valvonta, jota ei alun perin suunniteltu ja joka mm. ii) on suoritettu säännösten noudattamatta jättämisestä koskevan tapauksen laajuuden ja vaikutuksen arvioimiseksi tai...". Tämä antaa ymmärtää, että myös ensimmäisestä epäilyyn perustuvasta valvonnasta tulisi periä maksu, mikäli epäilykselle on ollut perusteita ja joudutaan siten arvioimaan säännöksen noudattamatta jättämisen laajuutta ja vaikutuksia.

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Säännös on sinällään tarpeellinen ja kannatettava. Ruokavirasto katsoo kuitenkin, että yhtenäisen käytännön takaamiseksi palkkioiden ja korvausten suuruudesta tulisi joko säätää asetuksella taikka vähintäänkin todeta itse lakitekstissä, että aluehallintovirasto maksaa **kohtuullisen** palkkion ja korvauksen matkakuluista. Mikäli kohtuullisuutta ei haluta itse lakitekstiin, tulee asiasta laittaa maininta vähintäänkin perusteluihin. Perusteluissa olisi syytä muutoinkin avata, mikäli käytetään jossakin muualla määriteltyjä palkkio- tai korvausperusteita, kuten valtion matkustussääntöä, jotta aluehallintovirastoja voidaan ohjata yhtenäiseen käytäntöön. Korvauksista kirjattaessa tulisi ottaa kantaa myös siihen, kattavatko korvaukset myös tarvittavat vakuutukset.

116 § Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

Pykälä pyrkii selventämään, kuka on lopullisesti maksuvelvollinen tietyissä tilanteissa. Perustelut toteavat, että eläimen omistaja tai haltija on aina vastuussa kustannusten lopullisesta suorittamisesta.

Pykälän 1 momentissa todetaan, että aluehallintovirasto **voi** maksaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti. Joissakin tapauksissa voi olla välttämätöntä maksaa esimerkiksi eläimet hoitoonsa ottaneelle toimijalle toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia jo etukäteen. Pykälästä ja sen perusteluista saa kuvan, että aluehallintovirasto voisi harkita, maksaako se korvauksia etukäteen vai ei. Tämä puolestaan jättäisi toimijat hyvin hankalaan tilanteeseen, jos heillä ei olisi mitään takeita saada korvausta tekemästään työstä.

Ruokavirasto katsoo, että 1 momenttia sekä sen perusteluja tulisi täsmentää siten, että momentin mukaan aluehallintovirasto maksaa **tarvittaessa** toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti. Tätä tulisi avata perusteluissa siten, että tarvittaessa tarkoittaa mm. tilannetta, jolloin omistaja tai haltija ei ole välittömästi tavoitettavissa tai kykenevä maksamaan kuluja.

Pykälän 2 momentissa todetaan kustannusten ulosottokelpoisuus ilman tuomiota. Momentissa todetaan myös kustannusten jäävän aluehallintoviraston vahingoksi, mikäli niitä ei saada perittyä. Ruokaviraston mielestä pykälään tulisi lisätä, että löytöeläintoiminnan osalta kustannukset jäävät kuitenkin kunnan vahingoksi, kuten perusteluissa on todettu.

Ruokavirasto ehdottaa, että pykälän perusteluihin lisättäisiin tekstiä myös niistä tilanteista, joissa kustannukset jäävät aluehallintoviraston vahingoksi.

117 § Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Pidämme säädöstä erittäin hyvänä. Perustelujen osalta haluamme kiinnittää huomiota s. 195 yläosan viittaukseen julkisuuslain erittäin tärkeään yleiseen etuun, jonka katsotaan vaarantuvan, jos tiedon antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Tältä osin olisi perusteluissa syytä tuoda esiin myös, että erittäin tärkeä yleinen etu voi vaarantua myös, mikäli epäiltyjä rikkomuksia ei uskalletaisi tuoda esiin ilmoittajan pelätessä henkilötietojensa paljastumista.

16 LUKU Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

120 § Eräiden yksilöiden hallussapito

Pykälässä todetaan, että omistaja tai pitäjä voi pitää pykälässä tarkoitettun eläimen hallussaan sen luonnolliseen kuolemaan saakka. Siirtymäsäännös on ilmeisen tarpeellinen, eikä Ruokavirastolla ole mitään sitä vastaan. Pidämme kuitenkin ongelmallisena pykälän viittausta **luonnolliseen** kuolemaan. Tämä antaisi ymmärtää, että eläintä ei voitaisi tarvittaessakaan lopettaa. Esimerkiksi 124

§:ssä todetaan asianmukaisesti, että pykälässä tarkoitettu eläin voidaan pitää hallussa eläimen kuolemaan asti. Esitämme 120 §:stä poistettavaksi sanan ”luonnolliseen”, koska sitä ei voida pitää perusteltuna.

121 § ja 122 § Naudan ja sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Ruokaviraston mielestä tulisi harkita, voisiko myös parsinavetoista ja porsitushäkeistä luopua tietyn siirtymäajan jälkeen, kuten emakoiden ja ensikoiden pidempiaikaisen tiineytyshäkissä pidon kiellon osalta ollaan säätämässä.

125 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Pykälän 1 momentissa säädetään kuuden kuukauden siirtymäajasta 51 §:ssä tarkoitettuihin toimiin osallistumisesta ilmoittamiselle. Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että säännöksestä ei käy ilmi, tuleeko toimet myös aloittaa kuuden kuukauden kuluessa, vai riittääkö, että suunnitelma toimiin ryhtymisestä on tehty ja ilmoitettu sanotun määräajan puitteissa. Mikäli siirtymäsäännös edellyttää myös toimiin ryhtymistä, pidämme säädettyä määräaikaa mahdollisesti liian lyhyenä pienimmille eläintarhoiksi määriteltäville laitoksille.

Liite 2

Liitteessä määritellään ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito kolmeen erityyppiseen pitomuotoon. Ensimmäisessä kohdassa määritellään ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva myyntiin ja välitykseen liittyvä toiminta, toisessa kohdassa harrastustoiminta ja kolmannessa kohdassa hoitolatyyppinen toiminta. Ruokavirasto katsoo, että kohdassa 1 tulee huomioida myös hevosten välitystoiminta lisäämällä kohtaan muut kuin itse kasvatetut hevoset ja hevoseläimet. Lisäksi liitteessä ei oteta kantaa, miten tulee tulkita tilannetta, jossa samalla toimijalla on useampia eläimiä ja eläinlajeja eri tarkoituksessa eli miten mainitut lukumäärät laskeaan toimintojen kumuloituessa. Ruokaviraston mielestä kumuloituminen tulisi huomioida ja asiasta tulisi säätää uudessa lisättävässä 6. kohdassa.

Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

12 § Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Ruokavirasto pitää pykälän muutosehdotuksia pääosin hyvinä ja tarpeellisina. Ehdotuksessa on esitetty rajoitettavan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aiemmin edellytetyistä tarpeellisista tiedoista välttämättömiin tietoihin. Tätä ei ole avattu perusteluissa lainkaan, vaan muutos on ainoastaan todettu. Perusteluihin tulisi kirjata muutoksen syy ja tarkoitus. Ilman perusteluja muutos voi aiheuttaa hämmennystä lakia soveltavissa eläinlääkäreissä varsinkin, kun yleiskielessä tarpeellista ja välttämätöntä voidaan pitää synonyymeinä.

3 momenttiin otettu ilmoitusvelvollisuus tietyistä toimenpiteistä on oikeansuuntainen. Ruokavirasto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että ilmoitusvelvollisuus saattaa johtaa tarpeellisten toimenpiteiden tekemättä jättämiseen ilmoitusvelvollisuuden vuoksi. Tämän takia katsomme, että olisi tarpeen säätää ilmoitusvelvollisuus toimenpiteiden lisäksi myös havaituista toimenpiteistä edellyttävistä perinnöllisistä vioista siitä riippumatta, tehdäänkö tarvittavia toimenpiteitä vai ei. Tällöin toimenpide ei jäisi tekemättä ainakaan ilmoitusvelvollisuuden vuoksi ja rekisteriin saataisiin tarpeellinen tieto kaikissa havaituissa ongelmatapauksissa.

Tällainenkin sääntely jättäisi vielä ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle joukon ilmeisiä perinnöllisiä vikoja tai puutteita, joilla on korkea periytymisaste. Myös tähän joukkoon olisi syytä pyrkiä vaikuttamaan esimerkiksi säätämällä ilmoitusvelvollisuus tietyistä havaituista, asetuksella tarkemmin määriteltävistä periytyvistä vioista tai puutteista, joiden perusteella yksilöä ei tulisi käyttää jalostukseen. Pykälään on kirjattu asetuksenantovaltuus tarkoitetuista toimenpiteistä, mutta asetuksella voitaisiin yhtä lailla säätää myös sellaisista periytyvistä vioista tai puutteista, joista ilmoitus tulisi tehdä.

Lopuksi Ruokavirasto kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen vaikutuksista julkiseen talouteen todetaan ehdotuksesta aiheutuvan vain vähäisiä muutoksia Ruokaviraston tietojärjestelmiin, joiden kustannusvaikutuksia ei tässä yhteydessä pystytty yksityiskohtaisesti arvioimaan ja että muutokset voitaisiin kuitenkin tehdä järjestelmiin niihin lähiaikoina tehtävien muiden muutostöiden yhteydessä. Ruokavirasto korostaa, että mm. ehdotettu uusi ilmoitusvelvollisuus tuo mukanaan tietojärjestelmätarpeita, joita ei voi kutsua vähäisiksi. Uudet velvoitteet edellyttäisivät joka tapauksessa järjestelmiin tehtäviä toiminnallisuuksia mm. ilmoitusten vastaanottamiselle, säilyttämiselle, käsittelylle, raporttien tekemiselle sekä rajapinnat esim. koirarekisteriin.

Ylijohtaja

Pia Mäkelä

Yksikönjohtaja

Jaana Mikkola

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7